

Pohjois-Savon hyvinvointialue, lastensuojelu

Esitys Kuopion kaupungin perusturvalautakunnalle

28.5.2024

Lastensuojelun toiminta Pohjois-Savon hyvinvointialueella

Lastensuojelun toiminta osana hyvinvointialueen organisaatiota

Perhe- ja vammaispalvelujen toimialue

Perhepalvelujen palvelualue

Perhekeskuspalveluiden palveluyksikkö

Perheiden terveystalvelut

Psykososiaalinen opiskeluhoolto

Perheiden sosiaalipalvelut

Lastensuojelun palveluyksikkö

Sosiaalityö ja -ohjaus

Ympäri vuorokautiset palvelut

Lastensuojelun
avo- ja sijaishuollon
alueelliset yksiköt

Lastensuojelun
jälkihuollon
yksikkö

Lastensuojelulaitos
Kinnula, Varkaus

Lastensuojelulaitos
Taskukello, Iisalmi

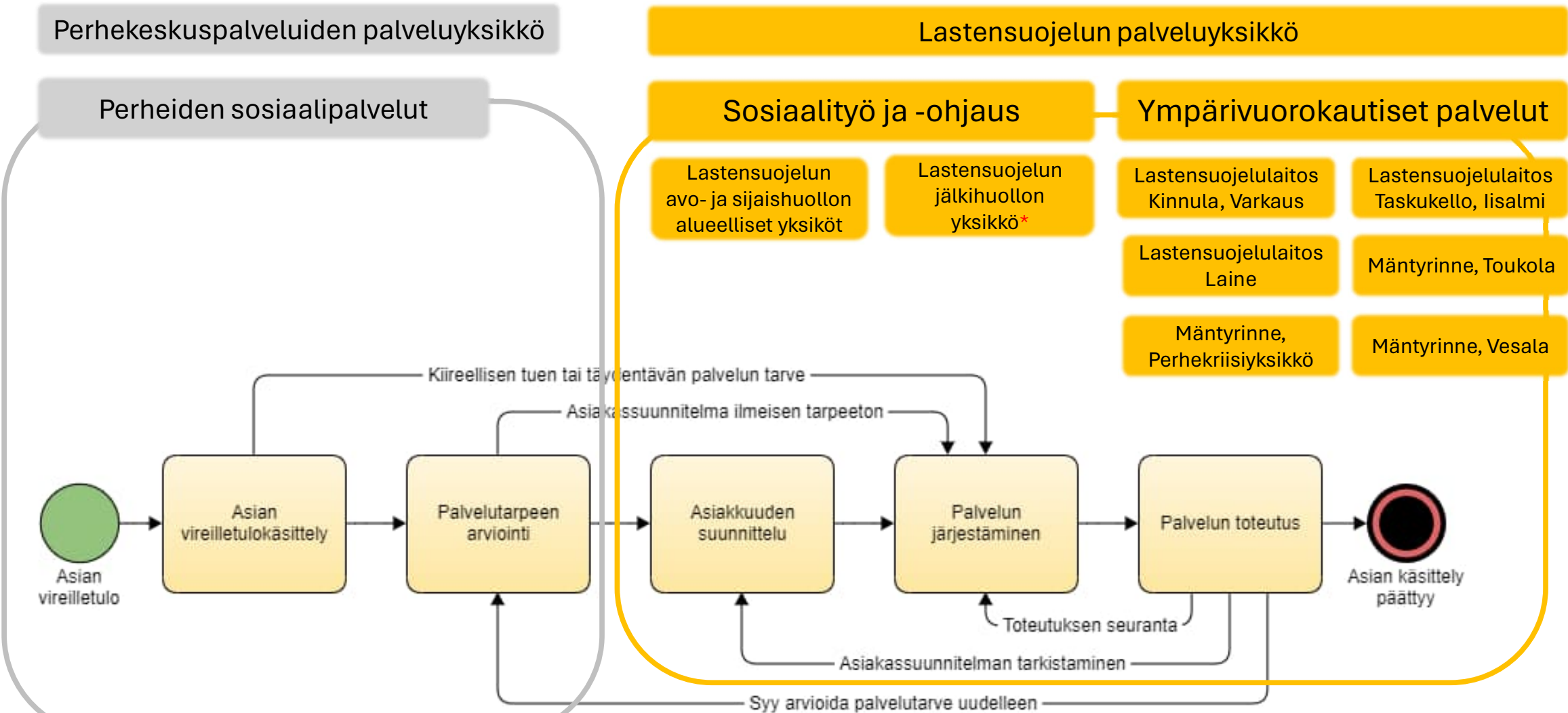
Lastensuojelulaitos
Laine

Mäntyrinne, Toukola

Mäntyrinne,
Perhekriisiyksikkö

Mäntyrinne, Vesala

Lastensuojelu osana perhepalveluita

* toimintamallimuutos

Lastensuojelun henkilöstöorganisaatio

Lastensuojelun palveluyksikkö,
Palveluyksikköjohtaja Katja Rautiainen

Sosiaalityö ja -ohjaus,
Toimintayksikön esihenkilö Juha Asunmaa

Ympäri vuorokautiset palvelut,
Toimintayksikön esihenkilö Maarit Jomppanen

Lastensuojelun avo- ja sijaishuollon alueelliset yksiköt,
jälkihuollon yksikkö
Johtava sosiaalityöntekijä (7)

Lastensuojelun ympärivuorokautisten palveluiden yksiköt,
Lastensuojelulaitoksen esihenkilö tai johtava
sosiaalityöntekijä (5)

Sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat
n. 100 htv, joista keskisellä alueella noin 50%

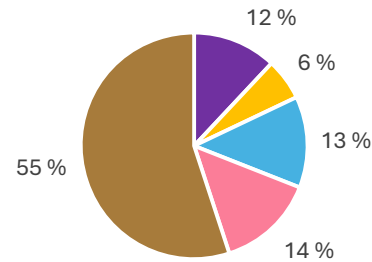
Ohjaajat, sairaanhoitajat, sosiaalityöntekijät ja
sosiaaliohjaajat
n. 80 htv

Vuodesta 2024 alkaen yhdellä sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan enintään 30 lasta.

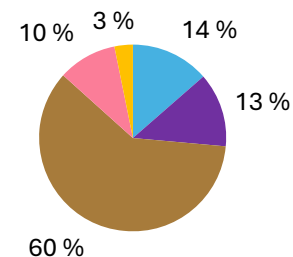
Lastensuojelun toiminnan organisoituminen

- Lastensuojelun sosiaalityön ja -ohjauksen palvelut järjestetään hyvinvointialueella viidestä alueellisesta yksiköstä eteläiseltä, keskiseltä, koilliselta, läntiseltä ja pohjoiselta alueelta.
 - Kuopiolaisten lasten ja nuorten tarpeisiin vastataan lähtökohtaisesti kesken sekä koillisen alueen yksiköissä
 - Karttulan alue kuuluu nykyisessä aluemallissa lähtökohtaisesti läntiselle alueelle, mutta lastensuojelun palvelutoiminnassa asiakkuuksia on hoidettu toistaiseksi kesken alueen yksiköstä käsin
- Ympäri vuorokautisen palvelut puolestaan muodostuvat perhehoidon tuki-yksiköstä sekä lastensuojelun laitoshoidon yksiköistä, jotka toimivat Kuopiossa, Iisalmessa ja Varkaudessa
 - Perhehoidon tuki-yksikkö sekä laitousyksiköt tuottavat palveluita koko hyvinvointialueen alueelle

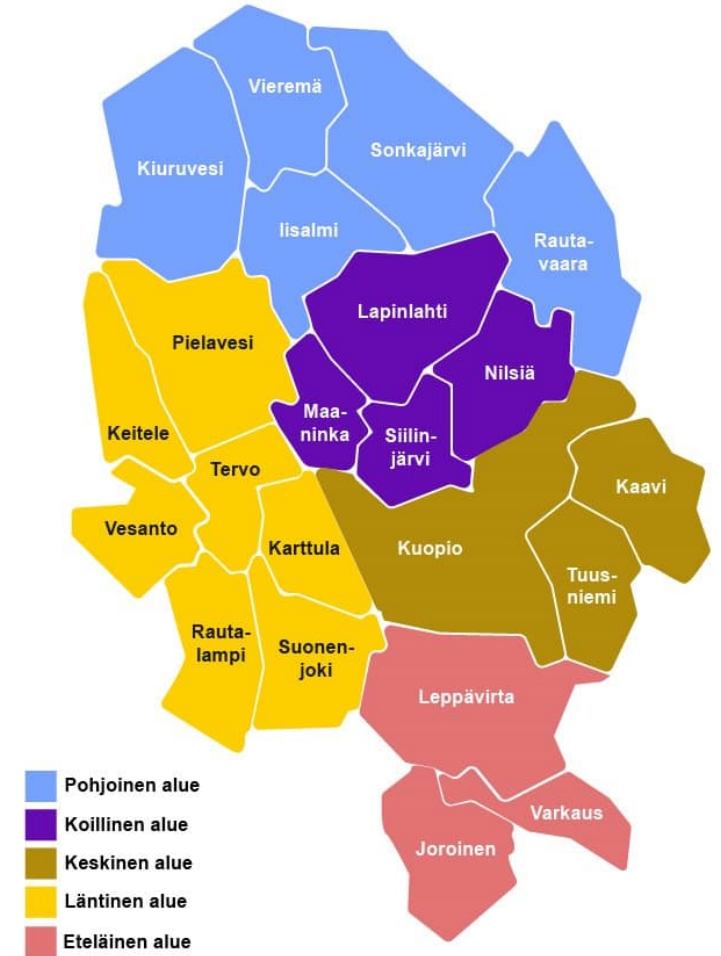
Kuukausittain keskimäärin lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17 vuotiaiden osuus alueittain vuonna 2023 (yhteensä 1948)

Kuukausittain keskimäärin lastensuojelun asiakkaana olevien 18 vuotta täyttäneiden osuus alueittain vuonna 2023 (yhteensä 567)

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelualueet

Lastensuojelun palvelutarve Pohjois-Savossa

Lastensuojelun tarve Pohjois-Savossa

•Koko maan kehitykseen vuosina 2015–2023 verraten Pohjois-Savossa lastensuojeluilmoituksen kohteena, kodin ulkopuolelle sijoitettuna olevien sekä eri ikäryhmissä avohuollon asiakkaana olevien lasten osuus on ollut maan keskiarvoa suurempi.

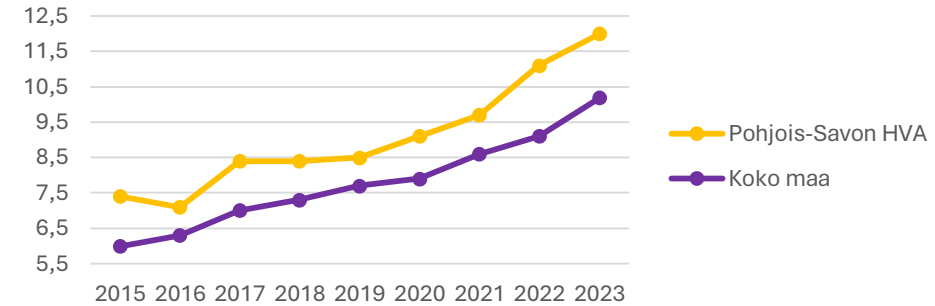
•Suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön lastensuojelun avohuollon tilastoissa erottuu 13-17-vuotiaiden osuus, jotka tarvitsevat tukea.

•Pohjois-Savossa 13-17-vuotiaiden kasvanut osuus erottuu erityisesti vuodesta 2021 lähtien, vaikkakin vuoden 2023 aikana kaikissa ikäryhmissä avohuollon asiakkaana olleiden suhteellinen osuus on Pohjois-Savossa pienentynyt, toisin kuin koko maassa keskimäärin.

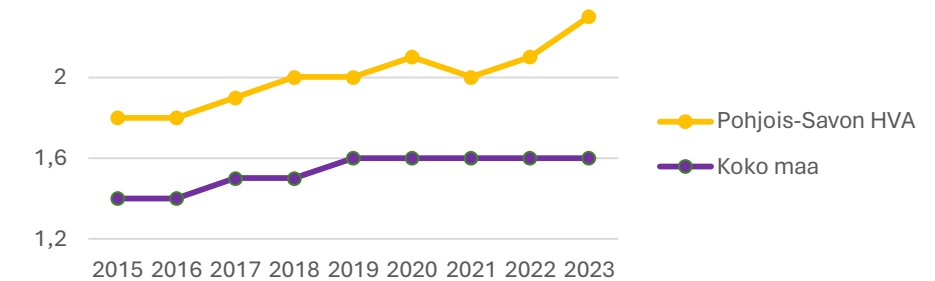
•Myös uusissa lastensuojelun avohuollon asiakkaissa 13-17-vuotiaiden osuus on Pohjois-Savossa ollut suhteessa koko maan kehitykseen lisääntyvä vuodesta 2021 lähtien sekä maan keskiarvoa suurempi (vuonna 2023: Pohjois-Savo 3,3%, koko maa 1,8%).

•Huostaan otettuina olleiden osuudessa mitattuna lastensuojelun tarve on korostunut koko maahan verrattuna 7-12-vuotiailla sekä 16-17-vuotiailla.

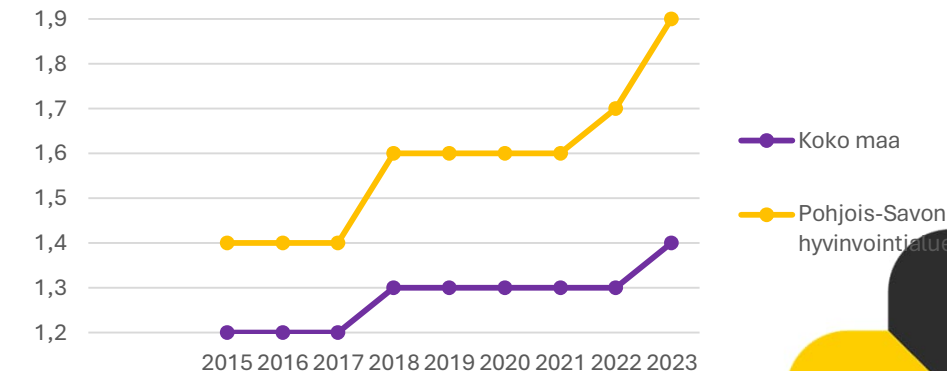
0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0-17 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Lastensuojelun tarve Pohjois-Savossa 2023

- Lastensuojeluilmoitus tehtiin 5374 lapsesta eli noin joka kahdeksannesta (12%) 0-17 vuotiaasta Pohjois-Savossa
- Lastensuojelun avohuollon asiakkaana, vastaavan ikäisestä väestöstä
 - 0-6 vuotiaista 3,9 % (laskeva), koko maa 2,9 % (nouseva)
 - 7 - 12-vuotiaat, 4,1 % (laskeva), koko maa 3,5 % (nouseva)
 - 13-17-vuotiaat, 6,2 % (laskeva), koko maa 5,0% (nouseva)
- Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna oli 0,6% (nouseva) vastaavan ikäisestä väestöstä (koko maa 0,4%, ennallaan). Suhteessa enemmän kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuja oli Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ja saman verran Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sekä Keski-Suomen hyvinvointialueella.
- Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna oli 1,9% (nouseva) vastaavan ikäisestä väestöstä (koko maa 1,4%, nouseva). Suhteessa enemmän huostassa tai kiireellisesti sijoitettuja oli Kymenlaakson hyvinvointialueella ja saman verran Etelä-Savon hyvinvointialueella.

Lastensuojelun tarve Pohjois-Savossa 2023

Vuoden aikana lastensuojelulain perusteella vastaanotettiin yhteensä
9760
ilmoitusta

Vuoden aikana vastaanotetut ennakkolliset lastensuojeluilmoitukset, yhteensä
135
ilmoitusta

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitettiin lastensuojelun tarve (valmiiksi saatetut arvioinnit)
1606
lapsen osalta

- Kuopiolaisista lapsista tehtiin vuoden 2023 aikana 5022 lastensuojeluilmoitusta (51 % kaikista saapuneista ilmoituksista)
- Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli 2566 kuopiolaista lasta, joista
 - 0-2 vuotiaita 196
 - 3-6 vuotiaita 373
 - 7-12 vuotiaita 763
 - 13-15 vuotiaita 674
 - 16-17 vuotiaita 454
 - Vuoden aikana 18-vuotta täyttäneitä: 106
- Lisäksi kuopiolaisista 0-17 vuotiaista vastaanotettiin 858 sosiaalihuoltolain mukaista yhteydenottoa (LSL 25a§); 62% kaikista saapuneista yhteydenotoista
- Ennakollisista lastensuojeluilmoituksista 48% koski kuopiolaista henkilöä
- 745 kuopiolaiselle lapselle tehtiin vuoden aikana valmiiksi saatettu palvelutarpeen arviointi, jonka yhteydessä selvitettiin lastensuojelun tarve; 46% kaikista lastensuojelutarpeen selvityksistä

Lastensuojeluilmoitusten tilastosyyt, suurimmat ryhmät keskisellä alueella

LS Kasvatuksesta vastaavan päihteiden käyttö tai muu vastaava riippuvuus	Yli 600
LS Muu syy	Yli 400
LS Lapsen päihteiden käyttö	Yli 400
LS Kasvatuksesta vastaavan psyykkinen terveydentila	Yli 400
LS Vakava riitely ja/tai vuorovaikutusongelmat perheessä	Yli 300
LS Lapsen lainvastainen toiminta	Yli 300
LS Koulunkäynnin laiminlyönti	Yli 200
LS Lapsen psyykkinen terveydentila	Yli 200
LS Lapsen väkivaltaisuus	Yli 200
LS Väkivalta perheessä	Yli 200

Lastensuojelun tarve Pohjois-Savossa 2023

Vuoden aikana lastensuojelun asiakkaana olleita 0-17 vuotiaita:

2657

eri lasta

Vuoden aikana asiakkaana olleita 18-24 vuotiaita:

719

eri nuorta

Kodin ulkopuolelle sijoitettuna

1013

eri lasta

- Uusi lastensuojelun avohuollon asiakkuus avattiin 624 kuopiolaiselle lapselle ja avohuollon asiakkaana oli 1006 kuopiolaista lasta sekä lastensuojelun jälkihuollon asiakkaana 58 alaikäistä. Kuopiolaisia oli 40 % kaikista 0-17 vuotiaista asiakkaista.
- Lastensuojelun tukitoimin kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli yhteensä 554 kuopiolaista lasta, mikäli oli 55% kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista.
 - 0-6 vuotiaita 115 (1,6 % vast.ik)
 - 7-12 vuotiaita 158 (2,1 % vast.ik)
 - 13-17 vuotiaita 281 (3,6 % vast.ik)
- Lastensuojelun jälkihuollossa oli 333 kuopiolaista täysi-ikäistä henkilöä, mikä vastaa 46 % kaikista jälkihuollon piirissä olleista täysi-ikäisistä.
- Lastensuojelun asiakkuus päätettiin 523 kuopiolaisen 0-17 vuotiaan kohdalla.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	
Koko maa	1,6
Pohjois-Savon hyvinvointialue	2,3
Ilalampi	2,4
Joroinen	1,3
Kaavi	4
Keitele	
Kiuruvesi	1,6
Kuopio	2,5
Lapinlahti	2,7
Leppävirta	1,6
Pielavesi	3,7
Rautalampi	1,1
Siilinjärvi	1,4
Sonkajärvi	2
Suonenjoki	2,2
Tervo	
Tuusniemi	6,2
Varkaus	2,3
Vesanto	
Vieremä	2,3

Lastensuojelun tarve Pohjois-Savossa 2023

Vuoden aikana huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleita 0-17-vuotiaita:

848

eri lasta

Lastensuojelun perhehoitoon sijoitettuna kuukausittain keskimäärin

355

lasta

Lastensuojelun laitoshoitoon sijoitettuna kuukausittain keskimäärin

229

lasta

- Huostaanotettuna tai kiireellisesti sijoitettuna oli 454 kuopiolaista lasta, mikä vastaa 54 % kaikista kiireellisesti tai huostaanotettuina sijoitetuista.
 - Kiireellisesti sijoitettujen osuus noin kolmannes
- Huostassa vuoden aikana oli 345 kuopiolaista lasta
 - 0-6 vuotiaita 44 (0,6 % vast.ik)
 - 7-12 vuotiaita 112 (1,5 % vast.ik)
 - 13-17 vuotiaita 189 (2,4 % vast.ik)
- Uusi huostaanotto tehtiin 49 kuopiolaisen lapsen osalta, joista
 - 0-6 vuotiaita: 6
 - 7-12 vuotiaita: 10
 - 13-17 vuotiaita: 33

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä 2023	
Koko maa	1,4
Pohjois-Savon hyvinvointialue	1,9
Iisalmi	1,9
Joroinen	1,3
Kaavi	3,4
Keitele	
Kiuruvesi	1,2
Kuopio	2
Lapinlahti	2,3
Leppävirta	1,3
Pielavesi	3,1
Rautalampi	1,1
Siilinjärvi	1,3
Sonkajärvi	1,8
Suonenjoki	2
Tervo	
Tuusniemi	5,1
Varkaus	2,1
Vesanto	
Vieremä	2

Lastensuojelun toiminnasta 2023-2024

Toiminnasta 2023-2024

- **Henkilöstön saatavuuden turvaaminen** on ollut keskeinen lastensuojelun toiminnan haaste, joskin sen vaikutukset ovat olleet vähäisimpiä hyvinvointialueen keskisellä (ja koillisella) alueella
- Aluehallintovirasto käynnisti lastensuojelun toiminnan valvonnan huhtikuussa 2023 hyvinvointialueen omavalvonnassa todettujen poikkeamien johdosta
 - Lastensuojelulain mukainen asiakasmitoitus
 - Lastensuojelulain mukaiseen asiakasmitoitukseen ei kaikilta osin päästy valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa 15.11.2023 mennessä
 - Lastensuojelulain mukaisten asiakassuunnitelmien lainmukaisuus
 - Lastensuojelulain mukaiseen tilanteeseen päästiin suurelta osin valvontaviranomaisen asettamaan määräaikaan 15.10.2023 mennessä
- 1.1.2024 lähtien yhdellä sosiaalityöntekijällä on saanut olla enintään 30 lasta asiakkaanaan; muutoksen johdosta perustettiin vuoden 2023 syksyllä 8 uutta sosiaalityöntekijän virkaa, joista 5 hyvinvointialueen keskiselle alueelle

Toiminnasta vuonna 2023-2024

- **Lastensuojelun sosiaalityössä työskentelee merkittävä osuus tilapäisesti sosiaalityöntekijän ammatissa toimivia**
 - Tavoitteena on, että vähintään 90% lastensuojelun sosiaalityön viroista saadaan vakinaisesti täytettyä
 - Huhtikuussa 2024 viroista oli vakinaisesti täytetty 77%
 - Tilapäisesti sosiaalityöntekijän ammatissa toimivia sosiaalityön opiskelijoita, jotka voivat työskennellä virassa enintään vuoden kerrallaan, työskenteli lastensuojelun sosiaalityön ja –ohjauksen toiminnassa 22 henkilöä toukokuussa 2024
- **Palveluiden tasapuolinen saatavuus** edellyttää kehittämistä erityisesti hyvinvointialuetasoisia toimintamalleja kehittämällä
 - Vuonna 2023 on toimeenpantu yhtenäinen lastensuojelun hoidonkorvausten perinnän toimintamalli
 - Osalle kodin ulkopuolelle sijoitetuista ei ole kerrytetty lainmukaisesti itsenäistymisvaroja luovuttaneissa organisaatioissa, mikä muodostaa huomioon otettavan taloudellisen riskin

Toiminnasta vuonna 2023-2024

- **Hyvinvointialueelle siirtyneessä lastensuojelun laitoshuollon palvelutuotannossa** toteutui vuonna 2023 hieman yli 13 000 hoitovuorokautta
 - Kehittämishankkeella pyritään vahvistamaan oman palvelutuotannon palvelutarpeisiin vastaavuutta sekä selvittämään oman palvelutuotannon laajuuden ja sisällön kehittämistarpeita
 - Kuopiossa Mäntyrinteen perhetukikeskuksessa toimii edelleen Vesalan, Toukolan sekä perhekriisityksikön toiminta; Kivelän vastaanotto- ja arviointiyksikön toiminta on päättynyt huhtikuussa 2024
 - 15.5.2024 lähtien osana Lainesairaala toimii Lastensuojelulaitos Laine, jonka toiminta käynnistyy Kuopion kaupungin perusturva- ja terveyslautakunnan vuonna 2020 hyväksymän tarveselvityksen mukaisesti; kyseessä on vaativan integroidun laitoshoidon yksikkö 13-17 vuotiaille, joka toimii tiiviissä yhteistyössä KYS nuorisopsykiatrian poliklinikan sekä Kuopion kaupungin sairaalakoulun kanssa

Kiitos!

katja.rautiainen@pshyvointialue.fi

Pohjois-Savon
hyvinvointialue